

Nr 421.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anvisande av medel till beredande av lokaler i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen åt viss del av krigsarkivet m. m.; given Stockholms slott den 7 maj 1918.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att å tilläggsstat för år 1918 under sjunde huvudtiteln anvisa

dels till beredande av lokaler i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen åt den i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet för närvarande inrymda delen av krigsarkivet ett reservationsanslag av	kronor 68,800: —
dels för anordnande av lokaler åt ecklesiastikdepartementet i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen ett reservationsanslag av	» 91,000: —
dels ock för utförande av vissa ändringsarbeten inom kanslihuset ett reservationsanslag av	» 65,000: —
<hr/>	
eller tillhoppa ett reservationsanslag av kronor 224,800: —	

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 maj
1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde efter gemensam beredning med cheferna för utrikesdepartementet och för ecklesiastikdepartementet:

Ang. beredande av lokaler i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen åt viss del av krigsarkivet.

Sedan år 1906 har utrikesdepartementet sina ämbetslokaler förlagda till fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet här i staden (f. d. Arvfurstens palats), vilken fastighet för närvarande dessutom inrymmer ämbetslokaler för regeringsrätten, lagrådet, sjöförsvarsdepartementet, krigsarkivet och marinstabens utrikesavdelning ävensom fyra vaktmästarbostäder, en portvaktbostad samt lokal för högvakt. Öaktat utrikesdepartementets personal sedan år 1906 väsentligt ökats och trots upprepade framställningar från nämnda departements sida, har ökat lokalutrymme för detsamma erhållits allenast så till vida, att departementet, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 16 juli 1915, erhållit fyra rum, som

förut disponerats av krigsarkivet. Sedan dess har departementet till sitt förfogande 33 tjänsterum, 3 vaktrum och tamburer, 1 packningsrum samt 2 förvaringsrum. För beredande av vidgat utrymme åt, bland andra myndigheter, utrikesdepartementet ifrågasatte överintendentens-ämbetet i ett år 1917 upprättat förslag till användande för statsändamål av ateljébyggnadsaktiebolagets hus vid Kungsträdgården här i staden, att i detta hus skulle upplåtas ämbetslokaler åt regeringsrätten, lagrådet och krigsarkivet. Detta förslag förföll emellertid.

I skrivelse den 2 januari 1918 har byggnadsstyrelsen anmält, att styrelsen ansåge sig böra på det kraftigaste yrka på att åtminstone krigsarkivet utflyttade från fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet för beredande av ökat lokalutrymme åt utrikesdepartementet. Till lokal åt den del av krigsarkivet, som är inrymt i nämnda fastighet, föreslog styrelsen fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen (f. d. Kronprinsens stall). Enligt skrivelsen bilagt, av ritningar och kostnadsberäkningar åtföljt förslag skulle för detta ändamål inredas den mot Vasagatan vettande delen av fastigheten, varvid våningen en trappa upp i hörnhuset vid Tegelbacken skulle anordnas till tjänsterum samt bottenvåningen i samma hus ävensom utrymmena i de lägre byggnaderna vid Vasa- och Karduansmakargatorna inredas till arkivlokaler. Med hänsyn till brandsäkerheten finge arkivet här lokaler, som vore bättre tillgodosedda än de nuvarande i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet. Kostnaderna för inredningsarbetena skulle enligt här nedan intagna, av intendenten hos styrelsen K. Bildmark uppgjorda kostnadsberäkning uppgå till 52,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen den 2 jan. 1918.

» **Kostnadsberäkning till ändringsarbeten i egendomen nr 1 kv. Sjöhästen för provisoriskt inrymmande av den del av krigsarkivet, som nu är inrymd i egendomen nr 1 kv. Lejonet.**

Nr 89—92:

Gammal vindsinredning bortrives	kronor	100	
Golv skräpikas och belägges med förhydningsmassa.....	»	1,200	1,300

Nr 93 och 94 inredas till arbets- och forskarorum:

Golvbjälklaget förses med blindbotten och fyllning, gamla golvet uppbygges och återinlägges samt belägges med förhydningsmassa	kronor	2,800	
Takbjälklaget förses med blindbotten och fyllning, underpanelas, röras och putsas	»	2,350	

Trästöden inklädas med rabitzputs	kronor	300	
Väggarna kalkputsas	»	400	
Nya mellanväggar uppsätts	»	1,950	
Nya dörrlufte insätts i dessa	»	300	
Gamla fönstren repareras och kompletteras	»	660	
Socklar uppsätts i alla rum	»	180	
Huvudtrappa anordnas ned till nr 96 och upp till vinden, utförd av armerad betong på utbottningar	»	3,000	
Spiraltrappa av järn anordnas ned till nr 96	»	950	
Brandfria avstängningar i trapporna	»	600	13,490

Nr 95 och 96:

Tvenne fönster anordnas mot gården i stället för portar	kronor	1,200	
Gammal portöppning minskas och glasörrparti insätts (till pannrummet)	»	550	
Pannrum anordnas genom nedschaktning, uppsättning av brandfria väggar mot arkivlokalen och uppdragande av skorstensstock	»	1,700	
Väggar av monier för entréwindfång och mot trappan uppsätts	»	720	
Yttre och inre entréörrpartier insätts	»	600	
Gamla fönsterlufte repareras och kompletteras	»	360	
Tak underpanelas, röras och putsas	»	1,150	
Nytt golv av stålslipad cement inlägges	»	1,850	
Trästöden inklädas med rabitz och väggarna slammas med kalkbruk	»	500	8,630

Nr 97 och 98:

Klosettinredning rives och nytt cementgolv inlägges	kronor	400	
Taket inpanelas och putsas	»	180	
Två nya muröppningar anordnas till nr 95 och 99	»	300	
Mot nr 99 insätts plåtklädda trädörrar	»	250	
Två dörrlufte mot gården ändras till fönster	»	300	1,430

Nr 99, 100 och 101:

Portöppningar mot gården ändras till fönster	kronor	2,000	
Fönster mot Karduansmakaregatan igenmuras invändigt	»	150	
Muröppning med plåtklädda trädörrar anordnas mellan nr 99 och 100	»	450	
Golv av stålslipad cement inläggas där sådana icke finnas	»	1,400	
Takbjälklaget förses med fyllning, röras och putsas	»	1,250	
Komplettering av puts på väggar	»	200	
Tegelväggen mot nr 102 påmuras i vinden för anordnande av brandfri avstängning mot övriga byggnaden	»	700	
Taklaget ändras och brandväggen intäckes med plåt ovan yttertaket	»	350	6,500

Nr 102:

Cementgolv inlägges och väggarna lagas	kronor	370	
Klosettinredningen från nr 98 uppsättes och kompletteras	»	480	850
Elektriska belysningsledningar i pansarrör	kronor	3,000	
Värmeledning (lågtrycksånga)	»	10,000	
Målningsarbeten	»	2,000	
Oförutsedda utgifter och arvoden	»	4,800	
	Kronor	52,000	

Stockholm den 28 december 1917.

Knut Bildmark.»

I anledning av byggnadsstyrelsens förenämnda förslag har chefen för generalstabens i skrivelse den 15 april 1918 anfört följande:

*Chefen för
generalstabens
den 15 april
1918.*

»För närvarande förvaras krigsarkivets samlingar, av brist på lämplig lokal, på tre olika håll, nämligen i generalstabens hus Birger Jarls torg 10, i riksarkivet och i f. d. Arvfurstens palats; stora samlingar arkivalier, som författningsenligt borde finnas i krigsarkivet, ha av bristande utrymme icke kunnat införlivas därmed, utan förvaras dels i landsarkivet i Uppsala, dels i olika regementens, stabers och expeditioners arkiv, och dessa samlingar äro stadda i ständig tillväxt. Någon förbättring härutinnan står icke att vinna genom den nu ifrågasatta flyttningen, då golvytan i de föreslagna lokalerna icke överstiger den nu disponerade med mera än fyra kvadratmeter.

Frågan om beredande av en tillräckligt rymlig byggnad för hela krigsarkivet torde icke kunna länge uppskjutas, varför det är att förutse, att den nu ifrågasatta flyttningen snart skulle följas av en ny sådan, vilken till äventyrs jämväl kunde framkallas genom uppstående behov av utvidgning för det i den föreslagna fastigheten snart inrymda ecklesiastikdepartementet.

Varje förflyttning av ett större, ordnat arkiv är emellertid förknippat med allvarliga olägenheter. Den innebär ett långvarigt avbrott i vid arkivet pågående arbeten, då dess tjänstemän länge tagas i anspråk för inrednings-, nedpacknings- och återuppställningsarbeten samt omläggning av katalogiseringen, innan arkivet åter är färdigt att tagas i bruk. Den utsätter dyrbara och ömtåliga arkivalier för skador genom hanterandet av tillfälligt handräcknings-manskap, vartill komma de extra kostnader för inredningsarbeten, vilka vid en arkivförflyttning bliva nödvändiga. Samtliga dessa olägenheter äro föga franträdande vid en förflyttning av en vanlig expedition eller ämbetsverk.

Icke desto mindre har krigsarkivet under de sista decennierna ständigt varit stätt på flyttning. Sedan dess lokaler i generalstabens hus redan från början befunnits otillräckliga, har en del av dess samlingar, i den mån dessa hunnit ordnas, förvarats i riksarkivet, men sedan även här utrymmet börjat bliva knappt, anvisades och inreddes åt en del av krigsarkivet år 1905 en lokal i gamla riksdagshuset. Här förblev denna del till år 1908, då överflyttning skedde till en i f. d. Arvfurstens palats lämnad och för ändamålet inredd våning om 14 rum. Redan följande år

måste en del av denna våning avstås för beredande av en tilltalande trappuppgång åt utrikesdepartementet och i stället anvisades en mindre våning om 4 rum 10 halvtrappor upp i samma hus, vilken för ändamålet nyinreddes. Hösten 1915 måste även denna våning avstås åt utrikesdepartementet och ny flyttning ske till en för ändamålet nyinredd våning om 5 rum på nedra botten i samma hus. Flyttnings- och inredningskostnaderna för krigsarkivet under dess vistelse i f. d. Arvfurstens palats uppgå till något över 11,400 kronor. Nu föreslås en ny flyttning av denna del av krigsarkivet till en vedbod och ett skjul i f. d. Kronprinsens stall.

På grund av det ovan anförda får inför Eders Kungl. Maj:ts jag i underdånighet framhålla önskvärdheten av att krigsarkivet får förbli i sina nuvarande lokaler intill dess att dess lokalfråga kan bli slutgiltigt ordnad. För det fall att en flyttning i överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag likväl skulle bli beslutad, ser jag mig nödsakad till nämnda förslag göra följande erinringar. Utrymmet för arbetspersonalen är alldeles otillräckligt även för nu tjänstgörande relativt fåtaliga personal, varför en ökning med minst 2 om möjligt 3 lämpliga arbetsrum är erforderlig. Arkivets dyrbara samling bör ej förvaras i en lokal, som under större delen av dygnet är lämnad utan tillsyn. En vaktmästarebostad i sammanhang med lokalen är därför oundgänglig. En oavvislig fordran på lokalen är att arkivalierna skyddas mot fukt och råttor. Fönstren på nedre botten, som sitta lågt, måste förses med betryggande anordningar mot inbrott. Vissa direkta reservutgångar från nedre botten, att begagnas för lokalens hastiga utrymmande vid eldsvådettillbud, böra anordnas. Vattenledning bör inledas i båda våningarna. Ett toalettrum för arbetspersonalen är oundgängligt inom ett arkiv. Förvaringsrum för bränsle är ej anvisat. För de dryga omkostnader, som numera äro förenade med centraluppvärmning, saknar generalstaben medel.

Utöver i kostnadberäkningen upptagna arbeten tillkomma hyllinredning samt transportkostnader vid flyttningen. Härtill erfordrades vid inflyttningen år 1908 omkring 1,600 kronor, vilket belopp numera torde böra flerdubblas.»

Byggnads-
styrelsen den
23 april 1918.

Sedan byggnadsstyrelsen lämnats tillfälle att yttra sig i anledning av vad chefen för generalstaben sålunda anført, har styrelsen i skrivelse den 23 april 1918 såsom eget yttrande åberopat följande, av intendenten Bildmark till styrelsen avgivna tjänstememorial:

»Med anledning av chefens för generalstaben skrivelse till Konungen av den 15 april 1918 angående de av byggnadsstyrelsen för en del av krigsarkivet föreslagna lokalerna i egendomen nr 1 kvarteret Sjöhästen får jag härmed beträffande de i skrivelsen gjorda erinringarna anföra följande:

I mitt här bifogade tillägg till den ursprungliga kostnadsberäkningen (å kronor 52,000: —) av den 28 december 1917, vilket tillägg slutar på kronor 16,800: —, äro de arbeten upptagna som kunna anses till fullo tillfredsställa de framställda önskemålen, utom vad beträffar anordnandet av vaktmästarebostad, vilket nämligen icke låter sig göra, emedan samtliga lokaler i egendomen äro utnyttjade. Sådan bostad finnes icke heller vid den avdelning av krigsarkivet, som nu föreslagits till inflyttning i dessa lokaler.

Beträffande erinringen angående skydd mot fukt och råttor vill jag framhålla att den tillämnade ångvärmeledningen torde skydda mot möjligen företintlig fukt

och att cementgolven i bottenvåningens arkivlokaler måste anses utgöra tillräckligt skydd mot råttor.

Angående förvaringsrum för bränsle är pannrummet tillräckligt för under normala förhållanden förekommande koks- eller kolbränsle, som levereras i mån av behov, varemot för närvarande erforderligt vedbränsle kan uppläggas under skjultaket å gården strax intill ingången till pannrummet.

Bränslekostnaderna, om vilka även erinras, måste givetvis bestridas av för detta ändamål anvisade medel å generalstabens stat.

Ritningar, utvisande de genom skrivelsens erinringar betingade ändringarna i rumsindelningen, bifogas härjämte.

Stockholm den 22 april 1918.

Knut Bildmark.»

För egen del anhåller jag att i nu föreliggande spörsmål få anföra följande. År 1906, då utrikesdepartementet inflyttade i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet, utgjordes departementets personal av 16 ordinarie tjänstemän, 5 ordinarie vaktmästare, 9 biträden samt 2 extra vaktmästare. Denna personal har sedan nämnda tidpunkt ökats, så att densamma numera uppgår till 19 tjänstemän, 12 kvinnliga biträden och 7 vaktmästare enligt den för departementet fastställda ordinarie staten. Härtill komma på extra stat anställda 5 tjänstemän, 4 kvinnliga skrivbiträden och 2 vaktmästare. Dessutom äro hos departementet anställda 5 manliga och 3 kvinnliga biträden ävensom 1 extra vaktmästare. Slutligen är med hänsyn till departementets av nu rådande krigstid-förhållanden föranledda ökade arbetsbörda tillfällig personal anställd, bestående av 3 manliga och 3 kvinnliga biträden. Såsom förut sagts har departementets lokalutrymme sedan år 1906 ökats med allenast fyra rum, en ökning som ju icke står i rimlig proportion till den avsevärda ökningen av departementets arbetskrafter. Jag finner sålunda en utvidgning av departementets lokaler inom den allra närmaste tiden vara av behovet absolut pakallad. För ernående av en sådan utvidgning skulle möjligen kunna tänkas anskaffande av lokaler i annan fastighet. Denna utväg kan emellertid icke anlitas, alldenstund departementets arkiv är gemensamt för samtliga departementets avdelningar, vilka alla för sitt arbete måste hava omedelbar tillgång till arkivet. En annan utväg till lokalfrågans lösning skulle vara att å vinden i fastigheten i fråga inreda tjänsterum. Detta har också i annat sammanhang ifrågasatts av chefen för sjöförvarsdepartementet. Byggnadsstyrelsen har emellertid i ett i anledning härav avgivet utlåtande avstyrkt en sådan anordning bland annat av det skälet, att densamma skulle i hög grad inverka menligt på byggnadens värdefulla arkitektur. Jämväl denna utväg måste fördenskull för-

*Departements-
chefen.*

kastas. För vinnande av ökat utrymme åt utrikesdepartementet återstår då endast att till annan lokal förflytta någon av de övriga i fastigheten inrymda myndigheterna. Det förefaller mig då vara naturligtast och ur alla synpunkter lämpligast, att det blir krigsarkivet, som får flytta. Krigsarkivet har ju redan nu sina lokaler förlagda på tre olika håll, nämligen i generalstabens hus (tio rum samt västra vinden), riksarkivets hus (utrymmen, motsvarande 2 ordinära rum samt en korridor) och nu ifrågavarande fastighet (15 rum samt några korridorer och andra utrymmen). Genom förflyttning av den i fastigheten i kvarteret Lejonet inrymda delen av krigsarkivet till fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen skulle krigsarkivet erhålla ur brandsäkerhetssynpunkt bättre lokaler samt något större utrymme. De av chefen för generalstaben anmärkta olägenheterna beträffande de föreslagna lokalerna i sistnämnda fastighet synas vara undanröjda i det av byggnadsstyrelsen överlämnade omarbetade förslaget, med undantag av att vaktmästarbostad ej kunnat beredas. Efter vad jag inhämtat från byggnadsstyrelsen torde det emellertid icke vara uteslutet, att i det uppgjorda förslaget till förändringsarbeten i fastigheten i kvarteret Sjöhästen kan vidtagas sådan jämkning, att en vaktmästarbostad anordnas för krigsarkivet. Skulle detta, mot förmodan, stöta på alltför stora svårigheter, torde möjligen med anlitande av någon av de vaktmästarbostäder som redan finnas i fastigheten, en annan tillfredsställande lösning kunna vinnas. Mot de av byggnadsstyrelsen uppgjorda kostnadsberäkningarna — slutande å tillhoppa 68,800 kronor — har jag icke funnit något att erinra.

I samband med det förslag till förflyttning av en del av krigsarkivet, vars framläggande för riksdagen jag sålunda kommer att föreslå, anser jag mig böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen göra framställning om beredande av medel till åtskilliga inredningsarbeten i andra delar av fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen ävensom i kanslihuset och ber jag härutinnan få anföra följande.

**Ecklesiastik-
departemen-
tets förflytt-
ning till
Sjöhästen.**

Den 19 juni 1917 uppdrog Kungl. Maj:t åt överintendentsämbetet att efter samråd med cheferna för statsdepartementen eller ombud för dem verkställa utredning rörande departementens särskilt med hänsyn till den beslutade ökningen av deras personal förefintliga lokalbehov samt till Kungl. Maj:ts inkomma med förslag angående sättet för tillgodoseende av dessa lokalbehov.

I skrivelse den 25 september 1917 avgav överintendentsämbetet förslag i berörda ämne, i vad angick de departement, vilka voro in-

rymda inom kanslihuset. Nämnda förslag avsåg bland annat, att ecklesiastikdepartementet skulle avflytta från de av detsamma begagnade lokalerna i kanslihuset och inrymmas i den inom fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen befintliga stora byggnaden, att den mindre byggnaden inom samma fastighet skulle användas till vaktmästarbostäder samt att i bägge byggnaderna skulle utröras erforderliga förändrings- och inredningsarbeten i enlighet med av överintendentensämbetet överlämnade ritningar och kostnadsberäkning.

Med förmålan att Kungl. Maj:t komme att framdeles meddela beslut i anledning av vad överintendentensämbetet föreslagit i fråga om användningen av lokalerna i kanslihuset och i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen, bemyndigade Kungl. Maj:t den 16 oktober 1917 överintendentensämbetet dels att låta i huvudsaklig överensstämmelse med förenämnda ritningar och kostnadsberäkning inom fastigheten i kvarteret Sjöhästen utföra av ämbetet föreslagna arbeten, dels ock att till bestridande av kostnaderna härför använda ett belopp av högst 70,000 kronor att med tillgängliga medel av överintendentensämbetet förskötteras.

Efter numera slutförda förhandlingar med cheferna för de i kanslihuset inrymda statsdepartementen har det befunnits lämpligast, att ecklesiastikdepartementet förflyttas från kanslihuset till fastigheten i kvarteret Sjöhästen; och torde härvid de av överintendentensämbetet med dess ovanberörda skrivelse av den 25 september 1917 överlämnade förslag böra i huvudsak följas.

I sistnämnda skrivelse anförde ämbetet, bland annat följande:

»Enligt de förslag i förevarande avseende, som av ämbetet uppgjorts och återgivna i behöriga planritningar med tillhörande kostnadsberäkningar, slutande å resp. 46,000 kronor och 70,000 kronor, härhos bifogas, är kanslihuset avsett att begagnas sålunda, att källarvåningen skulle fördelas mellan de i huset inhysta departementen på å vederbörande planritning angivet sätt och att i denna våning dessutom bostad åt justitiedepartementets förste vaktmästare skulle upplåtas, att lantförsvarsdepartementet skulle inflytta i de av civildepartementet för närvarande i bottenvåningen disponerade lägenheter och i övrigt behålla sina i samma våning innehavande lokaler, att i våningen en trappa upp statsrådsberedningen skulle erhålla begärda ytterligare två rum från de av justitiedepartementet nu innehavda lägenheter mot ersättning av de till civildepartementet i denna våning nu tillagda rum, därvid åt justitieministern skulle upplåtas civilministerns nuvarande ämbetsrum med väntrum, varjämte civildepartementet, vars entré skulle förläggas till västra trappan, i denna våning skulle tilläggas en lägenhet om 4 rum jämte vaktmästarrum; att i våningen två trappor upp jordbruksdepartementet skulle bibehålla sina nuvarande lokaler med vissa smärre ändringar samt att civildepartementet skulle övertaga de av ecklesiastikdepartementet för närvarande begagnade lokaler i denna våning samt att i våningen tre trappor upp — vindsvåning — civildeparte-

Overintendentensämbetet
d. 25 sept.
1917.

mentet skulle övertaga ecklesiastikdepartementets nuvarande lokaler och dessutom tilläggas fyra nyinredda rum och jordbruksdepartementet tilläggas tre rum jämte ett nyinrett rum, allt på sätt planritning häröver närmare giver vid handen.

Kostnaden för omförmälda upplåtelsers genomförande bestiger sig, såsom redan nämnts, till 46,000 kronor enligt vad det härmed överlämnade kostnadsförslaget i detalj utvisar.

Jämlikt överintendentens här omhandlade förslag, i vad rörer fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen, är ämnat att åt ecklesiastikdepartementet skulle, efter behöriga förändrings- och inredningsarbeten, upplåtas hela den stora byggnaden å egendomen i fråga med undantag för de rum i bottenvåningen, som redan äro till civildepartementet nådigst upplåtna. Härjämte har ämbetet avsett att i den mindre byggnaden å samma fastighet skulle i bottenvåningen få förhyras bostad av ämbetets vaktmästare, i andra våningen upplåtas bostäder åt civildepartementets och jordbruksdepartementets förste vaktmästare, i tredje våningen upplåtas sådana åt vaktmästare vid statsrådsberedningen och högsta domstolen och i vindsvåningen anordnas boställe åt ecklesiastikdepartementets förste vaktmästare.

Kostnaden för nödiga arbetens utförande inom kvarteret Sjöhästen uppgår enligt de härmed överlämnade kostnadsberäkningarna såsom tidigare omnämmts till en summa av 70,000 kronor.»

Departement-
chefen.

Enligt de överintendentsämbetets skrivelse bilagda ritningarna skulle de för ecklesiastikdepartementet föreslagna lokalerna i fastigheten i kvarteret Sjöhästen fördela sig på följande sätt: i bottenvåningen: 4 ämbetsrum, 2 arkivrum och 1 tambur, i våningen 1 trappa upp: 11 ämbetsrum, 1 väntrum och 1 vaktmästarrum, i våningen 2 trappor upp: 12 ämbetsrum, 1 väntrum och 1 vaktmästarrum samt i vindsvåningen: 8 ämbetsrum, 2 arkivrum, 1 kommittérum och 1 vaktmästarrum, eller tillhopa 35 ämbetsrum, 4 arkivrum, 1 kommittérum, 5 vaktmästar- och väntrum samt 1 tambur, vilket sammanlagt utgör 46 rumsenheter.

Kostnaderna för inredande av lokaler åt ecklesiastikdepartementet i fastigheten i kvarteret Sjöhästen hava, såsom ovan sagts, av överintendentsämbetet beräknats till 70,000 kronor, och har Kungl. Maj:t, i enlighet med vad förut omnämnts, den 16 oktober 1917 bemyndigat ämbetet att igångsätta arbetena. Enligt vad jag från byggnadsstyrelsen under hand inhämtat, torde emellertid kostnaderna icke komma att stanna vid berörda summa. Den del av arbetena, som icke kunnat utföras, förrän beslut fattats därom, vilket departement som skall inrymmas i fastigheten i kvarteret Sjöhästen, skulle enligt ovan omförmälda, inom överintendentsämbetet den 18 september 1917 uppgjorda kostnadsberäkning, draga en kostnad av ungefär 40,000 kronor. Med hänsyn till redan inträdda och kommande prisstegringar å arbets- och materialkostnader bör emellertid denna summa ökas med ungefär 30 procent eller omkring 12,000 kronor. Dessutom har från ecklesiastikdeparte-

mentet framställning gjorts om vidtagande av vissa ytterligare förändringsarbeten i de för departementet avsedda lokalerna. Dessa arbeten skulle enligt en av intendenten Bildmark uppgjord, den 28 november 1917 dagtecknad kostnadsberäkning med då gällande priser draga en kostnad av 3,450 kronor, vilken summa emellertid numera bör höjas till 4,500 kronor. Slutligen torde för oförutsedda utgifter böra upptagas en post av 4,500 kronor. Den summa, som utöver ovannämnda belopp 70,000 kronor, skulle erfordras för arbetena inom fastigheten i kvarteret Sjöhästen i och för ecklesiastikdepartementets ditflyttande skulle sålunda uppgå till 21,000 kronor (12,000 + 4,500 + 4,500), och totalkostnaden för arbetena skulle bliva 91,000 kronor.

Det med överintendentsämbetets ovanberörda skrivelse av den 25 september 1917 överlämnade förslaget till anordningar inom kanslihuset avsåg, bland annat, att i vindsvåningen inreda, utöver där redan befintliga, ett antal tjänsterum samt att fördenskull inom källarvåningen anskaffa förvaringsställen för arkivalier m. m., som dittills haft plats på vinden. Den till förslaget hörande kostnadsberäkningen slutade å en summa av 46,000 kronor, därav 28,700 kronor för arbeten i källar- och vindsvåningarna.

Angående förändringsarbeten i kanslihuset.

Då emellertid vid granskning av förslaget till ifrågavarande ändringsarbeten, sådant det innefattats i berörda ritningar och kostnadsberäkning, ytterligare fördelar syntes kunna genom vissa förändringar ernås, överlämnades sedermera till finansdepartementet särskilda kostnadsberäkningar dels av den 28 november 1917 rörande vissa tilläggsarbeten, betingande en utgift av 6,400 kronor, därav för arbeten inom källarvåningen 1,300 kronor, dels ock av den 2 januari 1918, innefattande förslag om anordnande å vinden av ett vaktmästarrum och slutande å ett belopp av 5,000 kronor.

Enär med hänsyn till arbetet inom statsdepartementen någon omhyttning av dessas lokaler för det dåvarande icke lämpligen läte sig göras, men, enligt vad för Kungl. Maj:t anmälts, trängande behov föreläge att snarast möjligt taga i bruk det ökade utrymme, som kunde inom kanslihuset beredas genom anordnande av tjänsterum i därvarande vindsvåning, bemyndigade Kungl. Maj:t den 10 januari 1918 vid föredragning av detta ärende, i vad det avsåge härför erforderliga arbeten, byggnadsstyrelsen dels att låta i kanslihusets källarvåning och vindsvåning, i huvudsaklig överensstämmelse med vad förenämnda ritningar och kostnadsberäkningar härom innehöllo, utföra de föreslagna arbetena, dels ock att till bestridande av kostnaderna härför använda ett belopp

av högst 35,000 kronor att med tillgängliga medel av ämbetet förskotteras.

Skulle ovannämnda förslag att bereda lokaler åt ecklesiastikdepartementet i fastigheten i kvarteret Sjöhästen vinna bifall, böra emellertid, förutom förberörda, till en kostnad av 35,000 kronor beräknade, redan igångsatta arbeten i kanslihusets källar- och vingsvåningar, jämväl övriga i överintendentsämbetets meranämnda skrivelse av den 25 september 1917 omförmälda arbeten i kanslihuset snarast möjligt utföras. Enligt den av ämbetet med skrivelsen överlämnade ursprungliga kostnadsberäkningen skulle de däri upptagna arbetena draga en kostnad av

kronor 46,000: —

I enlighet med de sedermera uppgjorda, här ovan jämväl omförmälda kostnadsberäkningarna skulle för de övriga arbetena tillkomma

dels enligt kostnadsberäkningen av den 28 november 1917

» 6,400: —

och dels enligt kostnadsberäkningen av den 2 januari 1918

» 5,000: —

vadan totalkostnaden för de av ämbetet beträffande kanslihuset föreslagna arbetena skulle uppgå till kronor 57,400: —.

Då Kungl. Maj:t enligt ovanberörda nådiga beslut den 10 januari 1918 bemyndigat byggnadsstyrelsen att utföra arbetena i källar- och vingsvåningarna för den därför beräknade kostnaden, eller

» 35,000: —.

skulle sålunda för återstående, av byggnadsstyrelsen föreslagna arbeten åtgå

kronor 22,400: —.

Då emellertid priserna å arbets- och materialkostnader stigit ganska väsentligt efter upprättandet av de föreliggande beräkningarna och fortfarande torde komma att stiga, bör sistnämnda summa höjas med ungefär 30 procent, eller till i runt tal 30,000 kronor. Sammanlagda kostnaden för arbetena i kanslihuset böra sålunda beräknas till 65,000 kronor.

Det synes mig riktigast, att medel nu av riksdagen på en gång begäras för samtliga de ändrings- och inredningsarbeten, som jag här förut berört, varvid torde böra medtagas medel även för de arbeten, vilka redan på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande blivit igångsatta.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde föredragande departementschefen därefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat för år 1918 under sjunde huvudtiteln anvisa

dels till beredande av lokaler i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen åt den i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet för närvarande inrymda delen av krigsarkivet ett reservationsanslag av..... kronor 68,800:—

dels för anordnande av lokaler åt ecklesiastikdepartementet i fastigheten nr 1 i kvarteret Sjöhästen ett reservationsanslag av kronor 91,000:—

dels ock för utförande av vissa förändringsarbeten inom kanslihuset ett reservationsanslag av » 65,000:—

eller tillhoppa ett reservationsanslag av kronor 224,800:—

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådet övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition i ärendet till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Teodor Franzén.